

Súd: Okresný súd Bratislava IV
Spisová značka: 40C/138/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1414202890
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Kubiš
ECLI: ECLI:SK:OSBA4:2015:1414202890.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava IV samosudcom JUDr. Michalom Kubišom v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť, so sídlom Olejkárska 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zastúpený JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom so sídlom Námestie Martina Benku 9-C1, Bratislava, proti žalovanému: H. O., trvale bytom O. XX, XXX XX L., o zaplatenie 50,70 eura, takto

rozhodol:

Súd platobný rozkaz č. k. 25Ro/150/2014-7 zo dňa 25.04.2014 v plnom rozsahu zrušuje.

Súd žalobu zamietal.

Súd žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 10.02.2014 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu 50,70 eura, nakoľko žalovaný sa v dopravnom prostriedku žalobcu na výzvu revízora nepreukázal platným cestovným lístkom.

Súd vydal vo veci platobný rozkaz č. k. 25Ro/150/2014-7 zo dňa 25.04.2014, ktorý sa však žalovanému nepodarilo doručiť do vlastných rúk, preto ho súd v zmysle ustanovenia § 173 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len "O.s.p.") v plnom rozsahu zrušil.

Žalovaný sa k žalobe nevyjadril.

Súd na prejednanie veci samej nenariadil pojednávanie s poukazom na § 115a ods. 2 O.s.p., nakoľko posudzovaná vec predstavuje v zmysle § 200ea ods. 1 O.s.p. drobný spor, a preto súd v súlade s § 156 ods. 3 O.s.p. oznámil v zákonnej lehote na úradnej tabuli tunajšieho súdu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na deň 24.04.2015.

Súd pri rozhodovaní vychádzal z hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 15.12.2011, z ktorého zistil, že žalovaný sa v uvedený deň v električke na linke č. 5 na výzvu revízora nepreukázal platným cestovným lístkom (cestoval bez cestovného lístka) a odmietol zaplatiť cestovné a úhradu za cestovanie bez platného cestovného lístka.

Podľa § 760 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len "O.z.") zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa § 8 ods. 5 zákona č. 514/2009 Z.z. o doprave na dráhach cestujúci, ktorý sa v dráhovom vozidle alebo bezprostredne po vystúpení z vozidla nepreukáže platným prepravným dokladom osobe oprávnenej kontrolovať prepravné doklady, je povinný na mieste zaplatiť prirážku k základnému cestovnému (ďalej len "prirážka") a cestovné od nástupnej stanice alebo zástavky do cieľovej stanice alebo zástavky podľa tarify cestovného alebo preukázať sa dokladom totožnosti na zaznamenanie údajov potrebných na vymáhanie prirážky a cestovného. Ak cestujúci neuhradí na mieste cestovné a prirážku, bude vylúčený z prepravy na najbližšej stanici alebo zástavke. Tým nezanikne nárok dopravcu na zaplatenie prirážky a cestovného do stanice alebo zástavky, na ktorej bol vylúčený z prepravy.

Podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2009 Z.z. o doprave na dráhach prirážka je v železničnej doprave najviac stonásobok základného cestovného v prvom tarifnom pásme bez príplatkov a zliav; v mestskej doprave je to najviac stonásobok základného cestovného.

Podľa Tarify a Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave účinnej v rozhodnom období základné cestovné predstavovalo sumu 0,70 eura a sankčná úhrada za cestovanie bez platného cestovného lístka predstavovala sumu 50,- eur.

Podľa § 52 O.z. spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 O.z. dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 O.z. spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 100 ods. 1 O.z. právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 O.z. pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 108 O.z. práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon č. 250/2007 Z.z.") orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Medzi účastníkmi došlo k uzavretiu zmluvy o preprave podľa § 760 a nasl. O.z., a to konkludentným konaním žalovaného spočívajúcim v nastúpení do dopravného prostriedku žalobcu. Z tejto zmluvy vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi určené cestovné (ktorého úhrada sa preukazuje platným cestovným lístkom). Tým, že žalovaný cestoval v dopravnom prostriedku žalobcu, pričom na

výzvu revízora sa nepreukázal platným cestovným lístkom, vznikla mu v zmysle vyššie citovaných ustanovení, Tarify a Prepravného poriadku povinnosť zaplatiť cestovné 0,70 eura a sankčnú úhradu (prirážku) 50,- eur.

Právny vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania zo zmluvy o preprave je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. O.z., keďže ju uzatvoril žalobca (ako dodávateľ), ktorý pri uzatváraní a plnení tejto zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (čo je skutočnosť všeobecne známa) a žalovaný (ako spotrebiteľ), ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (v konaní nebol tvrdený ani preukázaný opak). Keďže žalobcom uplatnený nárok je nárokom zo spotrebiteľskej zmluvy, bol súd v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. povinný prihliadnuť na premlčanie z úradnej povinnosti (ex offa), teda aj bez toho, aby sa žalovaný premlčania výslovne dovolal. Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. predstavuje špeciálnu právnu úpravu vo vzťahu k všeobecnej právnej úprave premlčania podľa § 100 ods. 1 O.z., a preto je nevyhnutné aplikovať ju prednostne. Predmetné ustanovenie § 5b bolo zavedené do zákona č. 250/2007 Z.z. novelou (zákonom č. 102/2014 Z.z.) s účinnosťou od 01.05.2014. Toto ustanovenie je potrebné aplikovať aj na konanie v prejednávanej veci, hoci nadobudlo účinnosť neskôr, ako sa začalo (a zároveň neskôr ako došlo k vzniku hmotnoprávneho vzťahu medzi účastníkmi). Ide totiž o procesnoprávne ustanovenie, kedy všeobecne platí, že procesná norma pôsobí odo dňa nadobudnutia svojej účinnosti na všetky konania už prebiehajúce na súdoch. Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. upravuje predovšetkým (a najmä) procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Týmto orgánom je predovšetkým (a najmä) súd. Nárok zo spotrebiteľskej zmluvy sa totiž nepriznáva inak ako autoritatívnym deklaratórnym výrokom súdu. Uvedené ustanovenie tak len upravuje procesnú činnosť súdu pri aplikácii a interpretácii súkromnoprávných vzťahov, v tomto prípade špeciálny procesný postup súdu pri aplikácii a interpretácii noriem o nárokoch vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv, ktoré sú uzatvárané medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Okrem toho súd zastáva názor, že v súlade s princípom ochrany slabšej strany (spotrebiteľa) v právnych vzťahoch, nepochybným zámerom (cieľom) zákonodarcu pri prijímaní tohto ustanovenia bolo, aby sa uplatňovalo hneď ako nadobudne účinnosť (ak by tomu tak nebolo, zákonodarca by to vyjadril v prechodných ustanoveniach zákona, čo v tomto prípade neurobil).

K procesnoprávnemu charakteru predmetného ustanovenia a nutnosti jeho aplikácie od okamihu, kedy nadobudlo účinnosť, na všetky prebiehajúce konania, súd bližšie odkazuje na článok Doc. JUDr. Mareka Števceka, PhD. "Zákon a sudcovia; k výkladu ustanovenia § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa" uverejnený v Justičnej revue č. 3/2015, v ktorom sa predmetný autor podrobne zaoberá uvedeným ustanovením z naznačených hľadísk a dospieva k jednoznačnému záveru o jeho procesnoprávnom charaktere. Rovnako súd poukazuje na množstvo právoplatných rozhodnutí súdov SR v obdobných veciach rovnakého žalobcu, kde súdy aplikovali predmetné ustanovenie od okamihu nadobudnutia jeho účinnosti vo všetkých prebiehajúcich konaniach a žaloby žalobcu z dôvodu premlčania zamietli (napr. rozsudky Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 6C/105/2014 zo dňa 29.10.2014, sp. zn. 14C/480/2014 zo dňa 20.01.2015, sp. zn. 4C/411/2014 zo dňa 20.10.2014, sp. zn. 39C/195/2014 zo dňa 17.10.2014, sp. zn. 7C/173/2013 zo dňa 02.10.2014, rozsudky Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 9C/306/2012 zo dňa 16.09.2014, sp. zn. 11C/205/2014, rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 14C/302/2014 zo dňa 20.01.2015, rozsudky Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 12C/516/2014 zo dňa 19.01.2015, sp. zn. 14C/342/2014 zo dňa 07.11.2014, rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn. 17C/343/2014 zo dňa 20.11.2014, rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 27C/158/2014 zo dňa 17.10.2014 a množstvo ďalších, všetky dostupné na <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudne-rozhodnutia/Sudne-rozhodnutia.aspx>).

Napokon súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 M Cdo 12/2014, v ktorom sa najvyšší súd (hoci v inej, ale rovnako spotrebiteľskej veci) rovnako vyjadril k potrebe aplikácie vyššie označeného ustanovenia od okamihu jeho účinnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného bolo potom prvoradou povinnosťou súdu prihliadnuť na to, či žalobou uplatnené právo žalobcu nie je premlčané. Súd pritom zistil, že tomu tak je, keď v prejednávanej veci bola žaloba žalobcu podaná po uplynutí premlčacej doby. Jednoročná premlčacia doba v zmysle § 108 O.z. začala totiž v posudzovanom prípade plynúť dňa 16.12.2011, teda nasledujúci deň po tom, keď žalovaný cestoval v dopravnom prostriedku žalobcu a pri kontrole sa nepreukázal platným

cestovným lístkom (dňa 15.12.2011). V tento deň mohol žalobca prvý krát uplatniť svoje právo na zaplatenie žalovanej pohľadávky žalobou na súde (§ 101 O.z.). V súlade s § 122 ods. 2 prvá veta O.z. posledný deň jednoročnej premlčacej doby pripadol potom na deň 15.12.2012, ktorý sa svojím číselným označením zhoduje s dňom, na ktorý pripadla rozhodujúca skutočnosť, od ktorej začala lehota plynúť (nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v dopravnom prostriedku zo strany žalovaného). Keďže tento deň bol dňom pracovného pokoja (sobota), posunul sa posledný deň jednoročnej premlčacej doby na najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 122 ods. 3 O.z.), ktorým bol pondelok 17.12.2012. Žalobca si však uplatnil svoje právo žalobou na súde až dňa 10.02.2014, teda po uplynutí premlčacej doby, a preto jeho žaloba bola podaná oneskorene a musela byť z toho dôvodu zamietnutá.

Pre úplnosť súd poukazuje na to, že premlčané bolo nielen právo na zaplatenie cestovného (0,70 eura), ale aj právo na zaplatenie sankčnej úhrady (50,- eur). Sankčnú úhradu totiž nie je možné posudzovať samostatne, keďže právo na jej zaplatenie nemôže vzniknúť samostatne a oddelene (aj keď môže byť samostatne a oddelene uplatnené žalobou na súde), ale len spolu s právom na zaplatenie cestovného. Obe práva tak vznikajú len a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia, a to súčasne. U oboch práv preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba ustanovená v § 108 O.z., keď obe práva majú rovnaký právny základ, a to porušenie podmienok zmluvy o preprave. Niet preto dôvodu nepovažovať aj právo na zaplatenie sankčnej úhrady za právo z prepravy, a nie je teda ani dôvod posudzovať podmienky premlčania tohto práva inak, než v zmysle ustanovenia § 108 O.z. (porov. uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/45/2014 zo dňa 20.03.2014, rovnako porov. predmetné rozhodnutie aj k spôsobu určenia posledného dňa premlčacej doby určenej podľa rokov v zmysle § 122 ods. 2 O.z.).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovanému ako úspešnému účastníkovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnil (žiadne mu v konaní ani nevznikli).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava IV.

Odvolanie proti rozsudku musí obsahovať všeobecné náležitosti každého podania podľa § 42 ods. 3 O.s.p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, podpísané datované, v dostatočnom počte rovnopisov a s prílohami, v opačnom prípade bude rovnopis s prílohami vyhotovený na trovy účastníka), a náležitosti podľa § 205 ods. 1 O.s.p. (proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, v čom sa rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha).

Odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že (§ 205 ods. 2 O.s.p.):

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.